

Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü Öğrencilerinin Bilimsel Araştırma Yapmaya Yönelik Tutumlarının ve Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi

Investigation of Attitudes towards Scientific Research and Anxiety Levels of Physiotherapy and Rehabilitation Department Students

Ebru GÜLEK KARADÜZ, Şeyma HIZLIOL

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğrencilerinin bilimsel araştırma yapmaya yönelik tutumlarını ve kaygı düzeylerini belirlemektir. Araştırmanın örneklemini İstanbul ilinde farklı vakıf üniversitelerinde, 2021-2022 eğitim öğretim yılında Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü'nde aktif öğrenim gören 220 lisans öğrencisi oluşturmuştur. Tanımlayıcı ve kesitsel tipte bir çalışmadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeği (AYKÖ); Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği (BAYTÖ) ile öğrenci demografik bilgi ve tanıtım formu kullanılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre, BAYTÖ ortalama puanı kadınlarda $114,76 \pm 15,29$; erkeklerde $107,22 \pm 15,99$ olarak bulunmuştur, cinsiyet açısından aralarında anlamlı olarak fark bulunmamıştır ($t=2,921$, $p=0,004$).

Bilimsel araştırma yapmaya istekli olan ($117,40 \pm 14,58$) ve bilimsel toplantılara katılan ($116,08 \pm 15,64$) öğrencilerin, isteksiz ($104,24 \pm 14,26$) ve katılmayan ($109,00 \pm 14,89$) öğrencilere göre BAYTÖ puanları anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur ($p=0,001$). Okudukları sınıf seviyesine göre incelendiğinde BAYTÖ ortalamaları arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır ($f=1,336$, $p=0,26$). Kaygı düzeylerine bakıldığında bilimsel araştırma yapmaya istekli öğrencilerin ($41(13-59)$) isteksizlere ($37(17-49)$) göre, düzenli bilimsel dergi takip eden öğrencilerin ($42(18-55)$) etmeyenlere göre ($39(17-56)$) AYKÖ puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur ($p=0,01$). Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeği puanlaması okudukları sınıf seviyesine göre incelendiğinde, sınıfların kaygı düzeyleri arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür ($p<0,001$). Ayrıca BAYTÖ ile AYKÖ arasında pozitif yönde düşük düzeyde ($r=0,15$; $p=0,026$) korelasyon bulunmuştur. Araştırma sonucunda fizyoterapi öğrencilerinin bilimsel araştırma yapmaya yönelik kaygılarının ve tutumlarının orta düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Öğrenci, Fizyoterapi, Araştırma kaygısı, Araştırmaya yönelik tutum

Gülek Karadüz E., & Hızlıol Ş. (2024). Fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin bilimsel araştırma yapmaya yönelik tutumlarının ve kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 14(1), 39-47. <https://doi.org/10.5961/higheredusci.1290000>

*Bu çalışma Tübitak tarafından 2209A 2021/2 projesi olarak desteklenmiştir ve "ISSRIS'23, 3.Uluslararası Bilimsel Araştırmalar ve Yenilikçi Çalışmalar Sempozyumu"nda (15-18 Mart 2023, Balıkesir, Türkiye) sözel bildiri olarak sunulmuştur.

* This study was supported by Tübitak as project 2209A 2021/2 and presented as an oral presentation at the 3rd International Symposium on scientific research and innovative studies. (15-18 March, 2023, Balıkesir, Turkey).

Ebru GÜLEK KARADÜZ (✉)

ORCID ID: 0000-0001-6658-0042

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Eskişehir, Türkiye
Eskişehir Osmangazi University, Vocational School of Health Services, Eskişehir, Türkiye
ebrugulek94@gmail.com

Şeyma HIZLIOL

ORCID ID: 0009-0004-5011-3609

Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul Medipol Üniversitesi, İstanbul, Türkiye
School of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Istanbul Medipol University, Istanbul, Türkiye

Geliş Tarihi/Received : 01.05.2023

Kabul Tarihi/Accepted : 12.02.2024

Bu eser "Creative Commons Atıf-GayriTicari-4.0 Uluslararası Lisansı" ile lisanslanmıştır.

ABSTRACT

The aim of this study was to determine the attitudes and anxiety levels of students in the Department of Physiotherapy and Rehabilitation towards scientific research. The sample of the study consisted of 220 undergraduate students who were actively studying in the Department of Physiotherapy and Rehabilitation in the academic year 2021-2022 in different universities in Istanbul, whose language of instruction was Turkish or English. It is a descriptive and cross-sectional study. Research Anxiety Scale (RAS); Attitude Towards Scientific Research Scale (ATSRS) and student demographic information and introduction form were used as data collection tools. According to the results of the study, the mean score of the ATSRS was 114.76 ± 15.29 for females and 107.22 ± 15.99 for males, and there was no significant difference between them in terms of gender ($t=2.921$, $p=0.004$). The students who were willing to do scientific research (117.40 ± 14.58) and participated in scientific meetings (116.08 ± 15.64) had significantly higher scores on the ATSRS than the students who were unwilling (104.24 ± 14.26) and did not participate (109.00 ± 14.89) ($p=0.001$). Analyses according to the grade level of the students, no statistically significant difference was found between the mean scores of ATSRS ($f=1.336$, $p=0.26$). When the anxiety levels were analysed, it was found that students who were willing to do scientific research (41(13-59)) were statistically significant different from those who were unwilling (37(17-49)) and students who regularly followed scientific journals (42(18-55)) were significantly different from those who did not (39(17-56)) ($p=0.01$). When the scoring of the Research Anxiety Scale was analysed according to the grade level of students, it was seen that there was a significant difference between the anxiety levels of the grades ($p<0.001$). In addition, a low positive correlation ($r=0.15$; $p=0.026$) was found between ATSRS and RAS. As a result of the study, it was concluded that physiotherapy students' anxiety and attitudes towards scientific research were at a moderate level.

Keywords: Student, Physiotherapy, Research anxiety, Attitude towards research

GİRİŞ

Bilim geçerliliği kabul edilmiş sistematik bilgi birikimi olarak tanımlanmaktadır (Karasar, 2008). Bilgi ise bilim sonucu ortaya çıkan kaydedilebilir, görülebilir, tekrarlanabilir ve yorumlanabilir bir üründür (Ekiz, 2009). Araştırmada bu bilgiler derinlemesine incelenir, derlenir ve yeni ürünler ortaya koyulur. Bilimsel araştırmaların günümüzdeki en büyük dayanağının teknolojik ilerlemeler olduğu düşünülmektedir (Kes&Şahin,2019). Son yüzyılda bilim ve teknoloji alanında yenilik yapan ülkelerin, en fazla bilimsel araştırma yapan ülkeler olduğu gözlemlenmiştir (Kes & Şahin, 2019; İlhan et al.,2016). Bir meslek grubunun yetkinliğini artırabilmesi için kanıta dayalı bilimsel araştırmalara önem vermesi ve bunun sonucunda elde edilmiş bilgiyi uygulama alanına aktarması gerekmektedir (Kes & Şahin, 2019; Arslan & Pehlivan, 2020).

Fizyoterapi ve rehabilitasyon; bireylerin fiziksel, psikolojik, emosyonel ve sosyal durumlarda iyilik hâlini geliştirerek yaşam kalitesini maksimum düzeye ulaştırmayı hedefleyen bir bilim dalıdır (Arslan & Pehlivan, 2020; Özdiç et al.,2018). Fizyoterapi ve diğer sağlık alanlarının temeli, bilimsel kanıtlara dayalı olmak zorundadır. Kanıtların sade, doğru, anlaşılır bir şekilde olması ve kullanılması gerekmektedir (Baygın & Akbulut, 2012). Mesleğin tarihçesine bakıldığında ulusal ve uluslararası meslektaşların bir çatı altında toplandığı yapılanmalar ve dernekler görülmektedir. Dolayısıyla kanıta dayalı bilimsel çalışmaların daha erken dönemde başladığı bilinmektedir (Can, 2016).

Lisans dönemi; bilgiyi etkin kullanabilme becerisinin, bilimsel araştırma ve sorgulama yetisinin kazanıldığı ve araştırmacı kimliğinin geliştiği önemli bir süreçtir (Karadaş & Özdemir 2016; Karagül&Aslan,2016). Öğrencileri lisans düzeyinde araştırmaya teşvik etmenin, öğrencilerin sonraki derslerde ve profesyonel meslek hayatlarında bilgi temellerini geliştirmelerine olanak sağlayacağı ve potansiyel olarak araştırma projelerine katılım-

larını teşvik edeceği umulmaktadır. Uygulamaya ve kanıta dayalı yoğun lisans eğitimi süreci, öğrencilerin kaygı düzeylerini ve araştırma başarılarını etkilemektedir (Ayyıldız et al., 2014).

Kaygı düzeyi ile akademik başarıları arasındaki ilişkiye bakıldığında, yüksek kaygının akademik başarıyı olumsuz etkilediği belirtilmektedir (Ayyıldız et al., 2014). Aynı zamanda düşük kaygının da öğrenmeyi kolaylaştırdığı gösterilmiştir (Tektaş, 2014). Bilimsel araştırmaya yönelik kaygı ise; araştırma yapan kişinin kendinden emin olmaması, kendini mecbur hissetmedikçe araştırma yapamaması ve araştırma yaparken sıkılması gibi davranışları kapsar (Karagül & Aslan, 2016). Literatüre bakıldığında farklı branşlarda öğrenim gören lisansüstü ve sağlık bilimleri lisans öğrencilerinin kaygı düzeylerini inceleyen çalışmalara rastlanmaktadır. Bu çalışma sonuçlarında öğrencilerin kaygı düzeylerinin genelde orta ya da yüksek düzeyde olduğu görülmüştür (Karagül & Aslan, 2016; Altok et al.,2018; Kes & Şahin, 2019; Aydın Kartal & Hızlıol, 2021; Güleç&Saruhan, 2013). Bazı çalışmalar ise öğrencilerin yüksek kaygı düzeyinin araştırma yapmaktan kaçınma davranışına sebep olabileceğini vurgulamıştır (Kes & Şahin, 2019; Karagül & Aslan,2016).

Araştırmaya karşı olumsuz tutum sergileyen öğrencilerin meslek hayatlarında kanıta dayalı yaklaşımları araştırma ve uygulamada rol almadıkları dikkat çekmektedir (Özdiç et al., 2018; Karagül & Aslan, 2016). Bu bağlamda öğrencilerin, gelecekte fizyoterapi uygulamalarında aktif rol almaları ve mesleki yeterliliklerini desteklemek için lisans döneminde bilimsel araştırma yapmaya yönelik kaygı ve tutumlarının belirlenmesi önemlidir. Literatür incelendiğinde, diğer sağlık branşlarında öğrenim gören öğrencilerle ilgili çalışmalar olmasına karşın fizyoterapi lisans öğrencilerinin bilimsel araştırma yapmaya yönelik tutumlarını ve kaygı düzeylerini inceleyen herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Fizyoterapi bölümündeki lisans öğrencilerinin bilimsel araştırma yapmaya yönelik kaygı ve tutum düzeyinin ve

bu değişkenleri etkileyen faktörlerin bilinmemesi çalışmamızın çıkış noktası olmuştur. Bu nedenle çalışmamızın ilk amacı, fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü lisans öğrencilerinin bilimsel araştırma yapmaya yönelik tutumlarını ve kaygı düzeylerini saptamaktır. Öğrencilerin cinsiyetleri, aldıkları eğitimin dili ve yabancı dil seviyesi gibi özelliklerinin tutum ve kaygı düzeyi ile ilişkisini incelemek ise ikinci amacımızdır.

YÖNTEM

Araştırma Evreni ve Örneklem

Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan araştırmanın örneklemini; 2021-2022 yılları arasında İstanbul'da farklı vakıf üniversitelerinde İngilizce veya Türkçe eğitim dilinde aktif öğrenim gören, 2, 3 ve 4.sınıf fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü lisans öğrencileri oluşturmuştur.

Araştırmanın örneklem büyüklüğü G*Power 3.1.9.7 programı kullanılarak hesaplanmıştır (Faul et al., 2007). Hesaplama 3 gruplu (üç sınıf) ve tek ölçümlü araştırma tasarımı göz önünde bulundurularak 3x1 Karma Desen ANOVA için örneklem hesaplaması yapılmıştır. Yapılan hesaplamada orta etki büyüklüğü ($f = 0,25$), %5 hata payı ($\alpha = 0,05$) ve %90 güç ($1-\beta = 0,90$) alınarak toplam örneklem sayısı 207 olarak hesaplanmıştır. Çalışma sırasında veri kaybı ihtimali göz önüne alınarak örneklem sayısı %20 artırılmış ve 220 katılımcının dahil edilmesi planlanmıştır (Faul et al.,2007; Cohen, 1988).

Veri Toplama Araçları ve Yöntemi

Çalışmada araştırmacılar tarafından ilgili literatür incelenerek hazırlanan "Demografik Bilgi ve Tanıtım Formu", 12 soruluk "Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeği" ve 30 sorudan oluşan "Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği" anket formları kullanılmıştır (Kes & Şahin, 2019; Büyüköztürk, 1997; Korkmaz et al.,2011).

Demografik Bilgi ve Tanıtım Formu: Öğrencilerin yaş, cinsiyet, sınıf, bölümü isteyerek seçme durumu, eğitim gördüğü dil, yabancı dil seviyesi, mesleki yayın takip etme durumu, bilimsel toplantı/kongre katılma tecrübesi gibi farklı değişkenleri içeren 23 adet kapalı uçlu sorudan oluşmaktadır.

Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeği: Büyüköztürk (1997) tarafından geliştirilen, 12 maddeden oluşan 5'li likert tipteki bu ölçek öğrencilerin araştırmaya yönelik kaygı düzeylerini belirlemek amacıyla kullanılmıştır (Büyüköztürk,1997). Ölçeğin iç tutarlılık (alfa güvenilirlik) katsayısı 0,87'dir. Ölçekte katılımcının kaygı durumunu yansıtan soruları "tamamen katılıyorum" ile "hiç katılmıyorum" arasında değerlendirmesi ve her soruya 1-5 arasında puan vermesi beklenir. Ölçekten 12-60 arasında puan alınabilmektedir. Hesaplanan puan değerinin sayısal büyüklüğü ile kaygı seviyesinin yüksekliği paralellik gösterir (Kes & Şahin, 2019; Büyüköztürk, 1997).

Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği: Öğrencilerin bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarını belirlemek için Korkmaz ve ark. (2011) tarafından geliştirilen likert tipteki bu ölçek 30 sorudan oluşmaktadır (Korkmaz et al., 2011). Ölçekten 54-150 arasında puan alınabilmektedir. Ölçek, Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik (AYOI), Bilimsel Araştırmalara Yönelik Olum-

suz Tutum (BAYOT-), Bilimsel Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum (BAYOT+) ve Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum (AYOT) olmak üzere dört faktörden oluşmaktadır. Ölçeğin toplam madde iç tutarlılık katsayısı 0,85'tir (Kes & Şahin, 2019; Korkmaz et al., 2011).

Çalışma, 2021-2022 Bahar ve 2022-2023 Güz Dönemi Eğitim Öğretim yılında internet tabanlı anket formu üzerinden yürütülmüştür. Veriler araştırma hakkında bilgi verilen, katılmayı kabul eden ve onam formunu onaylayan öğrencilerden elde edilmiştir. Bir öğrencinin formu birden fazla kez doldurmaması için kurumsal öğrenci e-postaları ile giriş yapılması istenmiş ve web veri tabanı üzerinden birden fazla cevaplanması engellenmiştir. Formun doldurulması yaklaşık 15 dakika sürmüştür. Araştırmanın yürütüldüğü üniversitenin Sağlık Bilimleri Yüksekokulu'ndan ve TÜBİTAK proje kapsamında Medipol Üniversitesi Etik Kurul'undan yazılı onay alınmıştır.

İstatistiksel Analiz

Çalışmadan elde edilen verilerin istatistiksel analizleri "Statistical Package for Social Sciences" (SPSS) versiyon 21.0 (SPSS inc. Chicago, IL, ABD) kullanılarak yapıldı. Değişkenlerin normal dağılıp dağılmadığını belirlemek için görsel (histogram, olasılık grafikleri) ve analitik yöntemler (Kolmogorov-Smirnov/Shapiro-Wilk testi) kullanıldı. Normal dağılan sayısal değişkenler ortalama±standart sapma olarak, normal dağılmayan değişkenler ise medyan olarak gösterildi. Normal dağılıma uymayan sayısal verilerin gruplar arası karşılaştırmalarında ikiden fazla grup için Kruskal-Wallis Testi kullanıldı. Bu test sonucunda fark olduğu durumlarda gruplar ikili gruplar hâlinde Mann-Whitney U testi kullanılarak karşılaştırılarak fark tespit edildi. Normal dağılım gösteren durumlarda ikiden fazla gruptaki sayısal verilerin karşılaştırılmasında One-way Anova ve post hoc analizi kullanıldı. İki grubun karşılaştırılmasında normal dağılıma uyan sayısal veriler için Independent Samples t testi, normal dağılıma uymayan sayısal veriler için Mann Whitney U testi kullanıldı. Sürekli değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek için Spearman korelasyon analizi kullanıldı. Korelasyon ilişkisine Spearman Correlation analizi ile bakıldı ve korelasyon katsayısı "r" ile gösterildi. Korelasyon katsayısına göre pozitif değer ilişkinin aynı yönde, negatif değer ilişkinin zıt yönlü olduğunu gösteriyor olup; 0 ilişki yok, 0,01-0,29 düşük düzey ilişki, 0,30-0,70 orta düzey ilişki, 0,71-0,99 yüksek düzey ilişki, 1 mükemmel ilişki olarak kabul edildi (Cohen,1992).

BULGULAR

Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin yaş ortancası 21 yıl olarak hesaplandı. Katılımcıların %24,5'ini 2. sınıf, %44,1'ni 3.sınıf ve %31,4'ünü 4.sınıf öğrencilerinin; tüm öğrencilerin ise %79,5'ünü kadınların, %20,5'ini erkeklerin oluşturduğu görülmektedir. Çalışmaya katılan fizyoterapi öğrencilerinin %92,3'ü Türkçe eğitim görürken, %71,8'i yabancı dil bildiğini, büyük çoğunluğu (%53,2) ise dil seviyelerinin orta düzeyde olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerden %68,2'si bilimsel araştırmaya katılmaya istekli olduğunu, %59,5'u daha önce bilimsel bir toplantıya katıldığını bildirmiştir. Düzenli bir dergiyi takip oranı ise %6,4 olarak kaydedilmiştir. Öğrencilerin araştırma yapmaya yönelik karşılaştıkları engeller sorgulandığında sırasıyla en çok %58,2

oranında zaman yetersizliği, %56,8 yabancı dil seviyesindeki yetersizlik ve %45,5 ile motivasyon eksikliği cevaplarına ulaşmıştır (Tablo 1).

Fizyoterapi ve Rehabilitasyon öğrencilerinin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği (BAYTÖ) toplam puan ortalaması 113,21±15,70 olarak hesaplanmış, bu bulguya göre orta düzeyde olumlu tutum sergiledikleri görülmüştür. Öğrencilerin Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeği (AYKÖ) puan ortalaması ise 38,55±8,63 olarak hesaplanmış ve orta düzeyde kaygı seviyesi belirlenmiştir.

Fizyoterapi öğrencilerinin özelliklerine göre araştırmaya karşı tutumlarının cinsiyet, bilimsel araştırmaya istekli olma ve bilimsel bir toplantıya katılma faktörlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği ($p \leq 0,05$); eğitim dili, dil seviyesi, istatistik ya da araş-

tırma yöntemleri derslerini alma, okuduğu sınıf ve bilimsel dergi takibi faktörlerine göre ise fark olmadığı saptanmıştır (Tablo 2 ve 3).

Öğrencilerin özelliklerine göre kaygıları değerlendirildiğinde; bilimsel araştırmaya istekli olma, okudukları sınıf seviyesi ve düzenli dergi takibi açısından anlamlı farklılık göstermiştir ($p \leq 0,05$) (Tablo 2). Posthoc analizde sınıf değişkenindeki farklılığın 3. sınıf kaygı puanının daha yüksek olmasından (2. ve 3. sınıf arasında $p=0,032$, $z=-2,150$, 3. ve 4. sınıf arasında $p<0,001$, $z=-4,157$), dergi takibinde ise hiç takip etmeyenlerden kaynaklandığı (düzenli ve hiç takip etmeyenler $p=0,007$, $z=-2,699$, bazen ve hiç etmeyenler arasında $p=0,027$, $z=-2,213$) bulunmuştur (Tablo 3).

Tablo 1: Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü Öğrencilerinin Demografik ve Bilimsel Araştırmaya Yönelik Özellikleri

	n (%)
Yaş, median (min-maks)	21 (18-27)
Cinsiyet	
Kadın	175 (79,5)
Erkek	45 (20,5)
Okudukları Sınıf Seviyesi	
2. sınıf	54 (24,5)
3. sınıf	97 (44,1)
4. sınıf	69 (31,4)
Eğitim Dili	
Türkçe	203 (92,3)
İngilizce	17 (7,7)
Yabancı Dil Bilme Durumu	
Evet	158 (71,8)
Hayır	62 (28,2)
Algılanan Yabancı Dil-Seviyesi	
Zayıf	73 (33,2)
Orta	117 (53,2)
İyi	30 (13,6)
Biyoistatistik Dersi Alma durumu	
Evet, 1. Sınıf	10 (4,5)
Evet, 2. Sınıf	182 (82,7)
Evet, 3. Sınıf	6 (2,7)
Evet, 4. Sınıf	2 (0,9)
Hayır	20 (9,1)
Araştırma Yöntemleri Dersi Alma Durumu	
Evet, 1. Sınıf	36 (16,4)
Evet, 2. Sınıf	10 (4,5)
Evet, 3. Sınıf	5 (2,3)
Evet, 4. Sınıf	3 (1,4)
Hayır	166 (75,5)

	n (%)
Bilimsel Araştırma Yapma İsteği	
Evet	150 (68,2)
Hayır	70 (31,8)
Bilimsel Toplantıya Katılma	
Evet	131 (59,5)
Hayır	89 (40,5)
Bilimsel Yayın Takip Etme Durumu	
Düzenli	14 (6,4)
Düzensiz	143 (65)
Takip etmeyen	63 (28,6)
Araştırma Yapmaya Yönelik Karşılaşılan Engeller	
Zaman yetersiz	128 (58,2)
Yabancı dil seviyesi düşük	125 (56,8)
Motivasyon eksikliği	100 (45,5)
Türkçe yazılı kaynak	87 (39,5)
Bireysel yetersizlik	81 (36,8)
Araştırma yönelten bilgi eksikliği	85 (38,6)
Danışmanlık hizmeti	71 (32,3)
Maddi olanaklar	62 (28,2)
Veri tabanı erişim	45 (20,5)
Engel yok	6 (2,7)

n: örneklem sayısı.

Tablo 2: Gruplar Arası Ölçeklerin Karşılaştırılması

	BAYTÖ (X±SD)	t	p ^a	AYKÖ Median (Min-Maks)	z	p ^b
Cinsiyet						
Kadın (n=175)	114,76±15,29	2,921	0,004	40 (13-59)	-0,895	0,371
Erkek (n=45)	107,22±15,99			38 (16-56)		
Eğitim Dili						
Türkçe (n=203)	113,39±15,74	0,573	0,567	40 (13-59)	-0,447	0,634
İngilizce (n=17)	111,11±15,43			40 (27-49)		
Yabancı Dil Bilme Durumu						
Evet (n=158)	113,65±16,14	0,663	0,508	40 (13-59)	-0,363	0,717
Hayır (n=62)	112,09±15,56			39 (17-55)		
Araştırma Yöntemleri Dersi Alma Durumu						
Evet (n=54)	115,83±15,34	-1,412	0,159	40 (16-59)	-0,628	0,530
Hayır(n=166)	112,36±15,76			40 (13-56)		
Biyoistatistik Dersi Alma durumu						
Evet (n=200)	113,22±15,84	-0,020	0,984	40 (13-59)	-0,950	0,342
Hayır (n=20)	113,15±14,51			42 (13-59)		
Bilimsel Araştırma Yapma İsteği						
Evet (n=150)	117,40±14,58	6,280	<0,001	41 (13-59)	-3,937	<0,001
Hayır (n=70)	104,24±14,26			37 (17-49)		
Bilimsel Toplantıya Katılma						
Evet (n=131)	116,08±15,64	3,361	0,001	40 (13-59)	-1,118	0,264
Hayır (n=89)	109,00±14,89			39 (17-55)		

n: örneklem sayısı, **BAYTÖ**: Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği, **AYKÖ**: Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeği, **X ± SD**: ortalama ± Standart sapma, **Min-Maks**: minimum-maksimum, **a**: Independent samples t test, **b**: Mann whitney U test.

Tablo 3: Gruplar Arası Ölçeklerin Karşılaştırılması

	BAYTÖ (X±SD)	f	p ^a	AYKÖ Median (Min-Maks)	p ^b
Okudukları Sınıf Seviyesi					
2. sınıf (n=54)	115,07±14,88	1,336	0,265	39 (13-59)	<0,001
3. sınıf (n=97)	111,28±16,40			41 (17-55)	
4. sınıf (n=69)	114,47±15,22			34 (16-55)	
Yabancı Dil Bilme Seviyesi					
Zayıf (n=73)	112,94±14,37	1,611	0,202	39 (17-55)	0,199
Orta (n=117)	114,52±15,46			40 (16-59)	
İyi (n=30)	108,80±19,09			40 (13-56)	
Bilimsel Yayın Takip Etme Durumu					
Düzenli (n=14)	109,28±17,77	2,069	0,129	42 (18-55)	0,011
Düzensiz (n=143)	114,77±15,56			40 (13-59)	
Takip etmeyen (n=63)	110,55±15,27			39 (17-56)	

n: örneklem sayısı, **BAYTÖ**: Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği, **AYKÖ**: Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeği, **X ± SD**: ortalama ± Standart sapma, **Min-Maks**: minimum-maksimum, **a**: One way anova test, **b**: Kruskal wallis test.

BAYTÖ'nün AYOT+ ve AYOT alt boyutunda kadınlarda, tüm alt boyutlarında bilimsel araştırmaya istekli olanlarda, AYOT- AYOT + ve AYOT alt parametrelerinde bilimsel araştırmaya katılanlarda, AYOT+ alt parametresinde ise bilimsel dergiyi ara sıra takip edenlerin etmeyenlere göre ($p < 0,001$, $z = -4,533$) daha yüksek olumlu tutum sergilediği bulunmuştur (Tablo 4 ve 5).

Fizyoterapi öğrencilerinin AYTÖ toplam puan ortalaması ile AYKÖ toplam puan ortalaması arasında negatif yönde zayıf düzeyde ($r = -0,15$; $p = 0,026$) korelasyon saptandı. Ayrıca BAYTÖ'nün alt boyutlarından AYOT+ ile AYKÖ arasında negatif yönde zayıf ilişki saptanmıştır ($r = -0,247$, $p < 0,001$).

TARTIŞMA

Fizyoterapist adaylarının bilimsel araştırma yapmaya yönelik tutumlarını ve kaygı düzeylerini farklı değişkenler açısından inceleyen bu çalışmada, öğrencilerin araştırma yapmaya yönelik tutumları ve kaygı seviyeleri orta derecede bulunmuştur. Literatürdeki çalışmalar tarandığında fizyoterapi öğrencilerinin araştırma yapmaya yönelik tutum ve kaygıları üzerine hiçbir çalışmaya rastlanmamıştır, bu nedenle çalışmamızın sonuçları diğer disiplinlerde yapılan çalışmalara dayanarak yorumlanmıştır.

Candiri ve ark. (2023) tarafından yürütülen çalışmada, Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin yıllara göre cinsiyet dağılımı incelenmiş ve öğrencilerin büyük oranda kadınlardan oluştuğu bildirilmiştir. Bu nedenle çalışmamızdaki katılımcıların büyük çoğunluğu kadın öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışma sonucumuzda fizyoterapi öğrencilerinin bilimsel araştırmaya yönelik orta düzeyde olumlu tutum sergiledikleri bulunmuştur. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde, ebelik, matematik öğretmenliği ve eğitim fakültesi öğrencilerinin dahil edildiği çalışmalardan elde edilen sonuçların, çalışmamızın sonucuna benzer olduğu görülmektedir (Aydın Kartal & Hızlıoğlu, 2021; Polat, 2014; Yenilmez, 2012). Ancak hemşirelik ve Türkçe öğretmenliği öğrencileriyle yapılan benzer çalışmalarda öğrencilerin bilimsel araştırma yapmaya yüksek düzeyde olumlu tutum sergilediklerini bildiren çalışmalar da mevcuttur (Kes & Şahin, 2019; Biçer, 2013).

Çalışmamızda bilimsel araştırmaya istekli olanların (%68,1), bilimsel toplantılara katılanların (%40,4) ve kadınların bilimsel araştırmaya yönelik tutumları anlamlı olarak daha olumlu bulunmuştur. Ayrıca ara sıra bilimsel dergi-makale takip eden-

Tablo 4: BAYTÖ Ölçeği Alt Boyutlarının Gruplar Arası Karşılaştırılması

	AYOİ Median (Min-Maks)	z	p	AYOT- Median (Min-Maks)	z	p	AYOT+ Median (Min-Maks)	z	p	AYOT Median (Min-Maks)	z	p
Cinsiyet												
Kadın (n=175)	29 (16-40)	-1,389	0,165	37 (18-45)	-1,753	0,080	26 (7-35)	-2,337	0,019	24 (10-30)	-2,646	0,008
Erkek (n=45)	29 (16-40)			36 (18-45)			23 (7-35)			24 (6-30)		
Eğitim Dili												
Türkçe (n=203)	29 (16-40)	-0,447	0,655	36 (18-45)	-1,004	0,315	26 (7-35)	-1,368	0,171	24 (6-30)	-0,494	0,621
İngilizce (n=17)	29 (19-35)			35 (22-42)			23 (14-34)			25 (10-30)		
Yabancı dil bilme durumu												
Evet (n=158)	29 (16-40)	-0,867	0,386	37 (18-45)	-1,209	0,227	26 (7-35)	-1,274	0,203	24 (6-30)	-1,545	0,122
Hayır (n=62)	29 (18-40)			36 (26-45)			25 (7-34)			24 (6-30)		
Araştırma yöntemleri dersi alma durumu												
Evet (n=54)	30 (16-40)	-1,079	0,281	37 (19-45)	-1,195	0,232	26 (7-35)	-0,946	0,344	25 (6-30)	-1,729	0,084
Hayır (n=166)	29 (16-40)			36 (18-45)			26 (7-35)			24 (6-30)		
Biyoistatistik dersi alma durumu												
Evet (n=200)	29 (16-40)	-0,755	0,450	36 (18-45)	-0,410	0,682	26 (7-35)	-0,608	0,543	24 (6-30)	-0,324	0,746
Hayır (n=20)	28 (19-40)			36 (22-42)			26 (17-34)			25 (10-30)		
Bilimsel araştırma yapma isteği												
Evet (n=150)	29 (16-40)	-2,800	0,005	37 (18-45)	-3,635	<0,001	26 (7-35)	-7,258	<0,001	25 (6-30)	-4,236	<0,001
Hayır (n=70)	26 (17-39)			34 (18-45)			21 (7-30)			23 (6-30)		
Bilimsel toplantıya katılma												
Evet (n=131)	29 (16-40)	-1,833	0,067	37 (18-45)	-2,645	0,008	26 (7-35)	-3,365	0,001	24 (6-30)	-2,858	0,004
Hayır (n=89)	27 (17-40)			36 (18-45)			25 (7-34)			24 (10-30)		

n: örneklem sayısı, **AYOİ**: Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik, **BAYOT-**: Bilimsel Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum, **BAYOT+**: Bilimsel Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum ve **AYOT**: Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum, **Min-Maks**: minimum-maksimum, Mann whitney U test.

Tablo 5: BAYTÖ Ölçeği Alt Boyutlarının Gruplar Arası Karşılaştırılması

	AYOİ Median (Min-Maks)	p	AYOT- Median (Min-Maks)	p	AYOT+ Median (Min-Maks)	p	AYOT Median (Min-Maks)	p
Okudukları Sınıf seviyesi								
2. Sınıf (n=54)	25 (17-40)	0,718	36 (18-45)	0,485	26 (14-34)	0,424	25 (12-30)	0,053
3. Sınıf (n=97)	29 (16-40)		36 (18-45)		25 (7-35)		24 (6-30)	
4. sınıf (n=69)	29 (16-40)		37 (19-45)		26 (7-35)		25 (6-30)	
Yabancı dil bilme seviyesi								
Zayıf (n=73)	30 (17-40)	0,150	36 (18-45)	0,230	25 (7-34)	0,187	24 (6-30)	0,550
Orta (n=117)	28 (16-40)		37 (18-45)		26 (14-35)		24 (10-30)	
İyi (n=30)	28 (16-40)		35 (18-45)		24 (7-35)		24 (10-30)	
Bilimsel yayın takip etme durumu								
Düzenli (n=14)	30 (25-40)	0,278	35 (22-45)	0,468	26 (7-30)	<0,001	24 (6-30)	0,180
Düzensiz (n=143)	29 (16-40)		36 (18-45)		26 (7-35)		24 (6-30)	
Takep etmeyen (n=63)	28 (16-40)		36 (18-45)		23 (7-35)		24 (15-30)	

n: örneklem sayısı, **AYOİ**: Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik, **BAYOT-**: Bilimsel Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum, **BAYOT+**: Bilimsel Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum ve **AYOT**: Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum, Kruskal wallis test.

lerin hiç takip etmeyenlere göre tutum açısından olumlu fark yarattığı görülmektedir. Bu bulgular olumlu bir sonuç olarak yorumlanırken, sağlık disiplinleri ile yürütülen önceki çalışma sonuçlarına benzer bulgular sunmaktadır (Kes & Şahin, 2019; Aydın Kartal & Hızlıol, 2021; Aşıroğlu, 2016; Ünver et al., 2018). Hemşirelik ve ebellek öğrencileri ile gerçekleştirilen önceki çalışmalarda da düzenli yayın takip eden ve bilimsel toplantılara katılan öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu vurgulanmıştır (Kes & Şahin, 2019; Aydın Kartal & Hızlıol, 2021). Bu veriler, bilimsel faaliyetlerin öğrencilerin farkındalıkları ve kanıt temelli bakış açılarının gelişimine katkı sağladığını düşündürmektedir.

Fizyoterapi öğrencilerinin bilimsel araştırmaya yönelik tutum ölçeği puan ortalamaları cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde, kız öğrencilerin erkeklere göre daha olumlu oldukları görülmektedir. Önceki çalışmaların sonuçları incelendiğinde cinsiyetin tutum üzerine etkisi ile ilgili tutarlı bir sonuca ulaşılamamıştır. Bulgularımız Kes ve Şahin (2019), İlhan ve ark (2016), Polat (2014) ve Korkmaz ve ark. (2011) tarafından yapılan çalışmaların sonuçları ile paralellik gösterirken; önceki bazı çalışmalar bulgularımızı desteklememektedir (Biçer et al., 2013; Yenilmez & Ata, 2012; Aşıroğlu, 2016). Sonuç olarak, farklı disiplinlerdeki öğrenci örneklemeleri üzerinde yapılan çalışmalarda cinsiyet değişkeninin araştırmaya yönelik tutum ve isteklilik üzerine etkisi konusunda kesin bir sonuca ulaşamadığı, bazı çalışmalarda ise cinsiyet etkisine hiç bakılmadığı görülmüştür (Aydın Kartal & Hızlıol, 2021). Sağlık bilimleri öğrencileri örneklemi üzerinde veriler kısıtlı olup, daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

Çalışmamızda öğrencilerin bilimsel araştırmaya yönelik tutumları arasında okudukları sınıfa göre anlamlı fark bulunmamıştır. Önceki bazı çalışmalar ile bu sonuç örtüşürken (İlhan et al., 2016; Aydın Kartal & Hızlıol, 2021; Aşıroğlu, 2016; Ünver et al.,

2018) bazı çalışmalarda ise okudukları sınıf seviyesi ve tutum arasında anlamlı fark olduğu belirtilmiştir (Biçer et al., 2013; Polat, 2014; Halabi, 2016). Polat (2014) ve Halabi (2016) çalışmalarında öğrencilerin okudukları sınıfın araştırmaya yönelik olumlu tutumu etkileyen önemli bir faktör olduğunu bildirmiştir. Literatürdeki tutarsız bulgular, farklı grup örneklemlemleri çalışma yapılmış olmasıyla açıklanabilir. Bununla birlikte farklı üniversitelerin ve branşların müfredatında biyoistatistik-araştırma yöntemleri gibi derslerin bulunup bulunmaması ve dersin verildiği sınıf seviyelerinin farklılığının da bu belirsizliğe neden olabileceği düşünülmektedir. Çalışmamızda BAYTÖ ölçeği toplam puanlamasına göre en yüksek puan 2. sınıf, en düşük puan ise 3. sınıflarda görülmektedir. Kaygı ölçeğinde ise en yüksek kaygı 3. sınıflarda kaydedildiğinden, bu durumda kaygının araştırmaya yönelik tutumlarını olumsuz etkilediği düşünülmektedir. Çalışma bulgumuzla tutarlı olarak önceki çalışmalarda belirtildiği üzere kaygı, araştırmaya yönelik yaklaşımı olumsuz etkileyebilmektedir (Ayyıldız et al., 2014). Ayrıca üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin bilgi ve deneyimlerinin artmasına rağmen kaygı nedeniyle araştırmaya yönelik tutumlarının halen istenilen düzeyde olmadığını göstermektedir. Çalışmamızda araştırmaya yönelik tutum ve kaygı arasındaki ilişkiye baktığımızda, iki değişken arasında negatif yönlü zayıf ilişki saptanmıştır. Bu bulgu, önceki çalışmalarla tutarlılık göstermektedir. Nitekim, literatürde yüksek kaygının başarıyı ve araştırma yapmaya yönelik tutumu olumsuz yönde etkilediği belirtilmektedir (Ayyıldız et al., 2014; Gerçek et al., 2016; Baltacı & Tülek-Deniz, 2019).

Fizyoterapi öğrencilerinin araştırmaya yönelik kaygı ölçeği puan ortalaması $38,55 \pm 8,63$ olarak saptanmıştır, bu sonuca göre öğrencilerin orta düzeyde kaygıya sahip olduğu söylenebilir. Bu bulgu, diğer sağlık branşlarından hemşirelik (Kes ve Şahin, 2019; Gerçek et al., 2016) ve ebellek (Aydın-Kartal & Hızlıol,

2021) bölümü öğrencilerinin sonuçlarıyla benzer şekilde orta düzeyde görülürken, Yılmaz ve Çokluk (2016) tarafından yapılan fen edebiyat fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin sonuçlarıyla da tutarlılık göstermektedir. Ulusal eğitim müfredatımızda yer alan biyoistatistik ya da araştırma yöntemleri derslerinin okutulmasının kaygı yönetimine destek olduğu düşünülmektedir. Yapılan bir çalışmada araştırma yöntemleri dersi almanın, bilimsel çalışma hakkında bilgi edinimi sayesinde araştırmaya yönelik kaygı seviyesini azalttığı belirtilmiştir (Yılmaz & Çokluk, 2016). Ancak Halabi ve ark. (2016) tarafından hemşirelik öğrencileri ile yapılan çalışmada öğrencilerin kaygı düzeylerinin yüksek olduğu belirtilmiştir. Bu farklılığın uluslararası müfredat ve örneklemelerin farklılığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Fizyoterapi öğrencilerinin araştırma kaygıları; bilimsel araştırma yapmaya istekli olma, bilimsel yayın takibi ve okudukları sınıf düzeyinden etkilenmektedir. Çalışmalarda sıklıkla bakılan cinsiyet faktörüne göre, kadın katılımcılarda araştırmaya yönelik kaygı düzeyi daha yüksek görüldüğü de cinsiyet değişkenine göre istatistiksel anlamlı farklılık görülmemiştir. Farklı öğrenci örneklemeleri üzerinde yapılan önceki çalışma sonuçları da araştırmaya yönelik kaygı açısından cinsiyetler arasında farklılık olmadığını belirtmiştir (İlhan et al., 2016; Bökeoğlu & Yılmaz, 2005). Ancak Baltacı ve ark. (2019), hemşirelik öğrencilerinde erkeklerin kaygı düzeyinin kızlardan yüksek olduğunu belirtmiştir. Çalışma sonuçlarının farklı örneklem gruplarından elde edilmiş olmasından kaynaklandığı düşünülse de bölümümüz öğrencilerinin kaygı nedenlerini araştıran kapsamlı çalışmalara ihtiyaç vardır. Ayrıca öğrencilere karşılaştıkları engeller sorulduğunda en yüksek oranda zaman yetersizliğini (%58,2) ve motivasyon eksikliğini (%45,5) belirtmişlerdir. Bu nedenle araştırma yapmaya yönelik destekleyici ve teşvik edici yöntemlerin geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Çalışmamızda araştırmaya yönelik kaygı ölçeğinde bilimsel dergi takibine göre kaygı düzeylerinin değiştiği görülmüştür. Takip etmeyenlerin kaygı puanı daha düşüktür ve anlamlı farkın takip etmeyenlerden kaynaklandığı görülmüştür. Ayrıca takip etmeyen öğrencilerin edenlere göre istatistiksel anlamlılık olmasa da araştırmaya olumlu tutumları düşük, olumsuz tutumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Diğer sağlık branşları lisans öğrencileriyle yapılan çalışmalarda ise (Kes & Şahin, 2019; Baltacı & Tülek-Deniz, 2019) sürekli dergi takibinin kaygıyı etkilemediği belirtilmiştir. Bu farklı sonucun örneklem farklılığından kaynaklandığı düşünülmektedir ve bölüm öğrencileriyle ilgili daha fazla veriye ihtiyaç vardır.

Çalışmamızda bazı limitasyonlar mevcuttur. Araştırma verileri web tabanlı anket üzerinden toplanmış, kartopu örnekleme yöntemiyle erişilebildiği kadarıyla öğrenciye ulaşılmıştır. Farklı üniversitelerde araştırmaya yönelik derslerin içeriği ve verildiği sınıf düzeyinin farklı olması, öğrenim dili, sadece vakıf üniversiteleri öğrencilerini kapsamaması, devlet üniversitesindeki öğrenci popülasyonu ile karşılaştırma yapılamaması araştırmamızın kısıtlılıklarındandır.

SONUÇ ve ÖNERİ

Bu araştırma, fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin bilimsel çalışmaya bakışını ve kaygısını inceleyen ilk araş-

tırmadır. Çalışma sonucunda fizyoterapi öğrencilerinin orta düzeyde bilimsel araştırmaya yönelik olumlu tutum ve kaygıya sahip olduğu saptanmıştır. Cinsiyet, bilimsel araştırma yapmaya isteklilik ve bilimsel toplantıya katılım değişkenlerinin araştırmaya yönelik tutumu; bilimsel dergi takibi, sınıf düzeyi ve bilimsel istekliliğin ise araştırmaya yönelik kaygı düzeyini etkileyen faktörler olduğu görülmüştür. Ayrıca kaygı ve araştırmaya yönelik tutum arasında negatif yönde zayıf ilişki saptanmıştır. Kaygı düzeyini azaltmak ve olumlu tutumu artırmak için fizyoterapi öğrencilerinin bilimsel araştırmaya yönelik bilgi ve becerilerinin artırılmasının, kanıta dayalı yaklaşımı benimsetmek için bilimsel faaliyetlerin desteklenmesinin ve öğrencileri araştırmaya teşvik etmenin faydalı olacağı düşünülmektedir. Konu hakkında bölüm öğrencileri ile ilgili daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

KAYNAKLAR

- Altok, S., Yükseltürk, E., & Üçgül, M. (2018). Lisansüstü Öğrencilerinin Bilimsel Araştırmaya İlişkin Yeterlikleri ve Araştırmaya Yönelik Kaygılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2, 348-367.
- Arslan, M., & Pehlivan, E. (2020). Türkiye'de Meslek Yüksekokulu Fizyoterapi Önlisans Programlarının İncelenmesi ve Müfredat Analizi. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 8(3), 741-748. DOI: 10.33715/inonusaglik.722424.
- Aşıroğlu, S. (2016). Öğretmen Adaylarının Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutumları ile Bilimsel Araştırma Dersindeki Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 72-84. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/usakead/>
- Aydın Kartal, Y., & Hızıloğlu, B. (2021). Ebelik öğrencilerinin bilimsel araştırmalara yönelik kaygı ve tutumlarının belirlenmesi. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 8(2), 126-132.
- Ayyıldız, T., Şener, D.K., Veren, F., Kulakçı, H., Akkan, F., Ada, A., Aldoğan, A., Yeral, K., Emek, A., Tetik, D., & Dinç, G. (2014). Hemşirelik Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Faktörler. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3, 222-228.
- Baltacı, N., & Tülek Deniz, H. (2019). Öğrencilerin Araştırmaya Yönelik Kaygıları, Bilişim Teknolojilerinden Yararlanma Durumları ve Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(2), 60-68.
- Baygın, G., & Akbulut, Y. (2012). Kanıta dayalı yaklaşım ve sağlık politikası, *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(2), 115-132. DOI:10.1501/Asbd_0000000022.
- Biçer, N., Bozkırlı, K.Ç., & Er, O. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 50, 327-342.
- Büyükoztürk, D.Ş. (1997). Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 12(12), 453-464. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kuey/issue/10383/127044>
- Bökeoğlu, Ç.O., & Yılmaz, K. (2005). Üniversite Öğrencilerinin Eleştirel Düşünmeye Yönelik Tutumları ile Araştırma Kaygıları Arasındaki İlişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 41(41), 47-67.

- Can, F. (2016). Fizyoterapi ve Rehabilitasyonun Mesleki Gelişim Tarihçesi. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 1(3), 1-6. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ikcusbfd/issue/47252/595217>
- Candiri, B., & Talu, B. (2023). Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölüm Profiline Yıllara Göre İncelenmesi. Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi, 10(91), 96-101.
- Cohen, J. (1988). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*. 2nd Edition, Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Cohen, J. (1992) Quantitative methods in psychology: A power primer. In *Psychological bulletin*.
- Ekiz, D. (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A., & Buchner, A. (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods*, 39(2), 175–191. <https://doi.org/10.3758/bf03193146>.
- Gerçek, E., Okursoy, A., & Dal, N.A. (2016). Awareness and attitudes of Turkish nursing students towards research and development in nursing. *Nurse Education Today*, 46, 50–56.
- Güleç, D., & Saruhan, A. (2013). Tez Hazırlayan Hemşirelik Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2, 161-165.
- Halabi, J. (2016). Attitudes of Saudi nursing students toward nursing reseaech. *Saudi Journal for Health Sciences*, 5(3), 118-124.
- İlhan, A., Çelik, H. C., & Aslan, A. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17 (2), 0-0. DOI: 10.17679/iuefd.17218132
- Karadaş, C., & Özdemir, L. (2016). Hemşirelik Öğrencilerinin Araştırmaya Yönelik Farkındalık ve Tutumlarının Değerlendirilmesi. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 2(3), 30-39.
- Karagül, S., & Aslan, C. (2016). Türkçe Eğitimi Programında Lisansüstü Öğrenim Gören Öğrencilerin Bilimsel Araştırma Yapmaya Yönelik Kaygı Düzeyleri. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(38), 201-217. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maeuefd/issue/24653/260762>
- Karasar, N. (2008). Bilimsel araştırma yöntemi (18. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kes, D., & Öztürk Şahin, Ö. (2019). Hemşirelik Öğrencilerinin Bilimsel Araştırma Yapmaya Yönelik Kaygı ve Tutumlarının Belirlenmesi. *Online Türk Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(1), 68-78.
- Korkmaz, Ö., Şahin, A., & Yeşil, R. (2011). Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *İlköğretim Online*, 10(3), 961-973. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ilkonline/issue/8591/106788>
- Özdiñç, S., Biçici, Y., Çamur, M., & Turan, F. N. (2018). Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Mesleki Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3, 471-479. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/higheredusci/issue/61497/918210>
- Polat, M. (2014). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutumları. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18, 77-90. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/pausbed/issue/34738/384123>
- Tektaş, N. (2014). Üniversite Mezunlarının Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Dr. Mehmet YILDIZ özel sayısı, 243-253.
- Ünver, S., Semerci, R., Özkan, Z. K., & Avcıbaşı, İ. (2018). Attitude of Nursing Students Toward Scientific Research: A Cross-Sectional Study in Turkey. *The journal of nursing research : JNR*, 26(5), 356–361. <https://doi.org/10.1097/JNR.0000000000000244>
- Yenilmez, K., & Ata, A. (2012). Matematik Öğretmeni Adaylarının Bilimsel Araştırmalara Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi. 27-30 Haziran Niğde, Türkiye.
- Yılmaz, K., & Çokluk, Ö. (2016). Fen- Edebiyat Fakültesi Mezunlarının Araştırma Kaygı Düzeyleri. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10(1), 1-9. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aibuefd/issue/1498/18120>